

NOMUTAXASSISLAR UCHUN CHET TILLARINI O`RGANISHNING AFZALLIKLARI VA IMKONIYATLARI

Inomjonova Dilbaroy

O`zDJTU 2-kurs talabasi

Ilmiy rahbar: Yuldasheva F.F

ANNOTATSIYA: Ushbu maqola chet tillarini yo`nalishi bo`yicha mutaxassis bo`lmaganlar chet tillarini mutaxassislik yo`nalishlariga qo`shimcha tarzda o`rganish orqali ko`proq imtiyozlar va imkoniyatlarga ega bo`lishlari yoritilgan, chet tillarini bilishning afzalliklari va nomutaxassislar karyeralari va shaxsiy hayotlari davomida xorijiy tillarni yordam berish vaziyatlari ifodalanadi.

ABSTRACT: this article highlights how non-specialists in foreign languages can gain more benefits and opportunities by studying foreign languages in addition to their majors, the advantages of knowing foreign languages and the situations in which foreign languages can help non-specialists in their careers and personal lives.

АННОТАЦИЯ: в этой статье рассказывается, как неспециалисты по иностранным языкам могут получить больше преимуществ и возможностей, изучая иностранные языки в дополнение к своим специальностям, преимущества знания иностранных языков и ситуации, в которых иностранные языки могут быть полезны. помогать неспециалистам в их карьере и личной жизни.

KALIT SO`ZLAR: Xorijiy tillar, nomutaxassislar, zamonaviy texnologiyalar, jarrohlik amaliyoti, IT.

XXI asrda hech kim uchun sir emaski ta`lim va texnikalar shiddat bilan rivojlanib bormoqda va bu jarayonni bir zunga bo`lsa-da to`xtatib turadigan kuchning o`zi mavjud emas. Zamonamiz talabi esa insonlarning fan va texnika taraqqiyoti bilan hamnafas bo`lgan holda o`sib, ham shaxsiy, ham kasbiy - mutaxassislik bo`yicha rivojlanishlari. Agar inson e`tibor bilan atrofiga nazar tashlasa kadrlar zamona talab qilayotgan darajada yaxshi bo`lishi uchun o`z mutaxassisliklarini a`lo darajada bilishi kam qiladi ya`ni albatta ular qo`shimcha ikki yoki undan ortiq tillarda eng kamida erkin muloqot qila oladigan darajada bo`lishlari kerak. Bunday holatlarga har birimiz kundalik hayotimizda tez-tez duch kelishimiz mumkin. Misol uchun ushbu vaziyatni keltiraman. Tibbiyot oliygohi talabalariga juda ham ko`p eng so`ngi ma`lumotga asoslangan holda o`qib, Yevropa, Amerika qolaversa sharqiy Osiyoning rivojlangan davlatlarini har kuni yangi - yangi natijalarga erishayotganlarini kuzatib, ulardan xabardor bo`lishlari kerak. Imkon bo`lsa xorijda amaliyot qilishlari yana ham ko`proq foydali bo`ladi yaxshi shifokor bo`lishlari uchun. Agar shifokor rus yoki ingliz tilini bilsa u bemalol ijtimoiy tarmoqlarda orqali zamonaviy kashfiyotlar, yangi texnologiyalar yoki dengiz ortidagi hamkasblarini tajribasini qisman bo`lsa-da

o'rganishga muvaffaq bo'ladi. O'z ustida ko'p ishlamoqchi bo'lib, xorijda tajriba almashishni xohlasa ham til biladiganlar musofirlik hayotlarida ham qiyinchiliksiz yashab keta oladilar. Hindistonda ko'z va miya kasallikda jarrohlik operatsiyalari o'tkazish yuqori darajada rivojlangan, Germaniya esa ichki kasalliklar borasida yutuqlari bilan boshqalarni ancha ortda qoldirishgan. Kasbi ko'z yoki inson miyasi shifokor bo'lganlar hind tili hech qursa ingliz tilini bilib hindlar tajribasi o'zgartirishsa o'z raqobatchilardan bir necha barobar yaxshiroq cho'qqilarga erishishlari mumkin, huddi shu misolni nemis tili uchun ham aytish mumkin.

O'zbekiston Respublikasida chet tillarini bilish va o'rganishga davlat siyosati darajasi qaralmoqda.” **Bu masala bilan jiddiy shug'ullanish vaqti keldi. Ochiqlik siyosatimiz, dunyo bozoriga faol kirib borayotganimiz hamda xalqaro hamkorlik aloqalarimizning kun sayin kengayishi, ushbu masalaning dolzarbligini yanada oshirmoqda. Biz raqobatdosh davlat qurishni o'z oldimizga maqsad qilib qo'ygan ekanmiz, bundan buyon maktab, litsey, kollej va oliygoh bitiruvchilari kamida 2ta chet tilini mukammal bilishlari shart. Bu ham biz uchun katta mas'uliyat. Agar mana shunday katta marra olmas ekanmiz, natijaga erisha olmaymiz.**

Bu qat'iy talab har bir ta'lim muassasasi rahbari faoliyatining asosiy mezoniga aylanishi lozim. Shuning uchun, joylarda chet tillarini o'rganishga yetarli sharoit yaratish va uni ommalashtirish barcha rahbarlarning asosiy vazifasi bo'lishi lozim. Zamonning o'zi bizga shunday talab qo'yyapti», deya davlatimiz rahbari o'z nutqida.”

Mavzuga boshqa tomondan yondoshilsa ham chet tillarini o'rganish muhimligicha qolaveradi. Bu fikrga misol tariqasida “zamovaviy kasblarni” yoki IT (information technology) sohalariga qarashimiz mumkin. Shuni tan olib aytish lozimki hozirku kunimizda texnika va ilm-fanda g'arb davlatlari biz sharq davlatlaridan oldinda borishmoqda. Deyarli har kuni yangi-yangi texnikalar yaratilmoqda, ularni o'rganish, hayotimizga joriy qilish uchun ham insonlar xorijiy tillarga ehtiyoj sezishadi. Sababi esa yaratilayotgan yangi dasturlar, texnikalarning yo'riqnomasi, ijtimoiy tarmoqdaga “masterclass”lar ham asosan ingliz va rus tillarida. Statistikalarga qaraganda hozirgi dunyo ma'lumotlarining 80%i ingliz tilida mavzud ekan, shudan ham ochiq ko'rinib turibdiki, birgina ingliz tilini bilgan insonlar uchun bu qadar qulayliklar mavjud. Agar insonlar ikki yoki undan ortiq tillarni bilishsa, ularga keng imkoniyat eshiklari ochilishi tayin. Moziyga nazar tashlasak, Farobiy 70dan ortiq tillarni bilgan, ammo dunyo bu allomani tilshunos sifatida emas balki boshqa sohalarning yetuk siymosi sifatida taniydi. Sharq xalqi, xususan o'zbeklar, allomalarimizga munosib avlod bo'lib barcha sohalarda yana jahonni lol qoldirmoq burchimizdir, bu ishni esa chet tillarini bilmasdan turib qilishni iloji yo'q, albatta. Dono xalqimiz hozirgi globallashuv zamonidan ming yillar avval “Til bilgan- el biladi.”, - deb aytgan gaplarida naqadar ulkan ma'no yashirin ekanini bugun insoniyat guvohi bo'lib turmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'XATI:

1. O'zbek xalq maqollari ensiklopediyasi
2. Tarix darsligi 7-sinf. 2014-nashr
3. <https://kun.uz/uz/news/2021/05/06/prezident-bundan-buyon-bitiruvchilar-kamida-ikki-chet-tilini-mukammal-bilishi-shart>
4. <https://yandex.ru/search/?text=bek.olimjonova&clid=2233627>